

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11CoP/35/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5821201273
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 12. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tichý
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2022:5821201273.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tichého a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Vladimíra Topoľančíka, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: H. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Námestovo, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: matka R. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, právne zastúpená JUDr. Adrianou Panekovou, advokátkou, s miestom výkonu advokácie H. J. XXXX, X., a otec E. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. J. XXX, právne zastúpený JUDr. Ferdinandom Klinovským, advokátom, s miestom výkonu advokácie P. X. XXXX/XX, G. F., v konaní o návrhu matky na udelenie súhlasu podať žiadosť o zmenu priezviska, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Námestovo č. k. 4P/18/2021-83 zo dňa 23. augusta 2022, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že návrh matky na udelenie súhlasu za otca k podaniu žiadosti o zmenu priezviska u mal. H. K., nar. XX.XX.XXXX, na priezvisko „J.“ z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie udelil matke za otca súhlas k podaniu žiadosti o zmenu priezviska u maloletého H. K., nar. XX.XX.XXXX na priezvisko „J.“. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie sa opiera o čl. 4 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), § 28 ods. 2, § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), § 6 ods. 1, ods. 7, § 11 ods. 3 písm. a) zákona č. 300/1993 Z.z. o mene a priezvisku (ďalej len „Zákon o mene a priezvisku“).

3. Podľa súdu prvej inštancie priezvisko maloletého dieťaťa vyjadruje spolupatričnosť k rodine, z ktorého dôvodu zákonodarca upravil niektoré osobitné prípady, kedy sa už určené priezvisko dieťaťa zo zákona zmení tak, aby bol tento cieľ čo najlepšie naplnený. V prípade podania žiadosti o zmenu priezviska na správny orgán, je na posúdení uvedeného orgánu, či zmenu povolí alebo nepovolí. Ide o prípady, ak priezvisko bolo hanlivé, výstredné alebo smiešne alebo ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa na jeho zmenu. Ďalej súd prvej inštancie konštatoval, že výnimočne môže súhlas druhého rodiča nahradiť súd v konaní o vyslovenie súhlasu so zmenou priezviska maloletého. Musí mať však preukázané, že pre takéto nahradenie súhlasu existujú dôležité dôvody, za ktoré podľa rozhodovacej praxe súdov možno považovať napríklad skutočnosť, že rodič, ktorého priezvisko dieťa nosí, neplní svoje rodičovské povinnosti, dlhodobo nejaví o dieťa skutočný záujem, nestretáva sa s ním, stratil k nemu citové väzby a podobne, pričom nie je v záujme dieťaťa prehľbovať pocit spolupatričnosti k uvedenému rodičovi. Rozhodnutie súdu v takom prípade musí vždy zohľadňovať najlepší záujem maloletého dieťaťa.

Pri rozhodovaní o návrhu matky súd prvej inštancie zvažil, či v danom prípade boli dané závažné dôvody pre zmenu priezviska maloletého dieťaťa a či táto zmena bola v jeho záujme. Vzhľadom k výsledkom vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že návrh matky na zmenu priezviska maloletého bol dôvodný a bol aj v záujme maloletého. Záujem maloletého videl súd prvej inštancie v danom konaní prevýšený právami otca, ktorý o maloletého neprejavuje skutočný záujem, nestretáva sa s ním, nepodieľa sa okrem sporadickej vyživovacej povinnosti na jeho výchove, ani žiadnym iným, vhodným spôsobom nebuduje vzťah rodiča a dieťaťa. Bolo v záujme maloletého, aby mal priezvisko totožné s matkou, ktorá si hodlá zmeniť priezvisko, a s ktorou žije a aby mal aj v tomto smere pocit spolupatričnosti. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

4. V zákonnej lehote podal odvolanie voči citovanému rozsudku otec z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP, keďže súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a ust. § 365 ods. 1 písm. h) CSP, pretože rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Otec rozhodnutie súdu prvej inštancie pokladá za vecne nesprávne a v rozpore so zákonnými ustanoveniami právnych predpisov. Podľa názoru otca súd po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že podaný návrh na udelenie súhlasu na zmenu priezviska pre mal. H. je dôvodný, pričom súd bližšie svoje rozhodnutie neodôvodnil adekvátnym spôsobom. Poukázal preto na uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 M Cdo 7/2009, podľa ktorého: „Účastník konania má právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasné a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Úvahy súdu o skutkových, ale aj právnych záveroch musia byť riadne a zrozumiteľne odôvodnené tak, aby nevznikali pochybnosti o zákonnosti rozhodnutia najmä zo strany účastníkov konania, ktorým je takéto rozhodnutie určené.“ Podľa otca v prípade napadnutého rozsudku je odôvodnenie súdu prvej inštancie vyjadrené nedostatočne, a to v jedinom bode č. 16, pričom súd sa bližšie nezaoberal a svoju úvahu bližšie nezdôvodnil, teda z akého dôvodu v danom prípade bol záujem mal. dieťaťa prevýšený nad právami otca. Otec poukázal na to, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania vychádzal z tvrdenia matky, že otec mal. dieťaťa si sporadicky plní vyživovaciu povinnosť, pričom v uvedenom smere poukázal na skutočnosť, že otec si plnil a stále plní svoju vyživovaciu povinnosť, najskôr vo výške ako považoval za primerané a následne podľa rodičovskej dohody schválenej súdom. Uviedol tiež, že na pojednávaní v konaní vedenom na Okresnom súde Námestovo, sp. zn. 3P/20/2021 sa rodičia mal. dieťaťa dohodli na rodičovskej dohode, kde sa otec zaviazal prispievať na výživu mal. H. sumou 150,- eur mesačne a taktiež sa zaviazal splatiť dlžné výživné. Preto nie je zrejmé, na základe čoho súd vyvodil záver o sporadickom plnení vyživovacej povinnosti. Samotná skutočnosť, že otec mal. dieťaťa neprejavuje záujem fyzickým navštevovaním dieťaťa podľa jeho názoru nie je dôvodom na to, že sú naplnené podmienky na udelenie súhlasu matke na podanie žiadosti o zmenu priezviska. Rodičia mal. dieťaťa nemali medzi sebou po rozvoze manželstva dobré vzťahy, samotná matka mal. dieťaťa uviedla v SMS správach otcovi mal. dieťaťa, nech im dá pokoj, že od neho nič nechce. Otca mal. dieťaťa samotný rozpad manželstva a následne rozvod manželstva veľmi psychicky poznačil. Nepriaznivá situácia vyústila po určitom čase do zhoršenia zdravotného stavu, v dôsledku čoho otec mal. dieťaťa musel vyhľadať v roku 2021 odbornú lekársku pomoc a taktiež bol hospitalizovaný a práceneschopný. S prihliadnutím na uvedenú skutočnosť otec uviedol, že si potreboval zabezpečiť príjem a bol nútený následne vycestovať za pracovnou ponukou do zahraničia, kde aj momentálne vykonáva prácu. Uviedol tiež, že manželstvo rodičov mal. H. bolo rozvedené XX.XX.XXXX a rodičia mal. dieťaťa nežili už v spoločnej domácnosti. Narodenie mal. dieťaťa nastalo dňom XX.XX.XXXX, kedy bolo manželstvo už rozvedené a vzťahy medzi rodičmi mal. H. boli rozvrátené. Uvedené skutočnosti (zlé vzájomné vzťahy medzi rodičmi, následne zhoršený zdravotný stav otca mal. dieťaťa, jeho práceneschopnosť či v súčasnej dobe pracovné povinnosti v zahraničí) ako aj samotný útlý vek mal. dieťaťa a jeho odkázanosť na matku mal. H. v počiatočných mesiacoch bol tým dôvodom, pre ktorý otec mal. dieťaťa nekontaktoval matku za účelom bližšieho kontaktu s mal. H. a nebolo možné z jeho strany bližšie spoznávať svojho syna a podieľať sa na jeho výchove. Zo strany otca mal. dieťaťa však nejde o úmyselné vyhýbanie sa svojmu synovi. Podľa otca súdna prax všeobecných súdov zhodne uvádza, že na povolenie zmeny priezviska nie je právny nárok a k takejto zmene môže dôjsť len vtedy, ak existujú závažné dôvody. Tieto dôvody bude potrebné zisťovať v každom jednom prípade, s prihliadnutím na osobitosti každej veci. V závere uviedol, že udelením súhlasu na podanie žiadosti matke na povolenie zmeny priezviska súd umožní, aby takáto žiadosť bola podaná. Matka mal. H. síce demonštrovala snahu o zmenu priezviska, no do dnešného dňa tak neurobila. Možnosť zmeniť priezvisko po rozvoze manželstva neurobila matka mal. dieťaťa v zákonom stanovenej lehote po

rozvođe manželstva a bude na rozhodovaní príslušného orgánu, či vôbec v súčasnej dobe povolí zmenu priezviska matke mal. dieťaťa a či budú naplnené podmienky na takúto zmenu. V prípade zamietnutia žiadosti môže nastať situácia, že rodičia mal. H. sa budú volať K./K. a mal. H. bude mať priezvisko J., čo určite v záujme mal. dieťaťa nebude, keďže nebude niesť meno po svojich rodičoch. Vzhľadom na uvedené skutočnosti otec navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a rozhodol tak, že návrh matky zamietne a o trovách konania rozhodne, že žiaden z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov konania.

5. K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník tak, že nemá nové dôkazy a návrhy na zmenu rozhodnutia súdu v rámci prvostupňového konania - rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 4P/18/2021-83 zo dňa 23. augusta 2022, z toho dôvodu navrhuje rozsudok Okresného súdu Námestovo č.k. 4P/18/2021-83 zo dňa 23. augusta 2022 potvrdiť.

6. K odvolaniu otca sa vyjadrila matka tak, že ako súd uviedol, priezvisko maloletého vyjadruje o. i. aj spolupatričnosť k rodine. V danom prípade však maloleté dieťa s otcom netvorí rodinu a ani nikdy rodinu netvoril. Do dnešného dňa otec nebol schopný prísť za dieťaťom ani jeden jediný krát a uviedol súdu od počiatku výhovorky, pre ktoré nemohol dieťa navštíviť. Takéto konanie otca sa nedá ani rozumne zdôvodniť, keď na jednej strane tvrdí, že dieťa nie je jeho, podáva návrh na zapretie otcovstva a keď už konečne má potvrdené znaleckým dokazovaním, že je otcom dieťaťa, ďalej sa o dieťa nezaujíma, tvrdí rôzne prekážky v tom, prečo ho ani raz nebol navštíviť, „na oko“ píše matke a domáha sa stretnutia s dieťaťom, ale keď mu matka uvedie, že sa môže kedykoľvek zastaviť, nepríde. Otec ďalej uvádza, že dôvodom na vyhovieť návrhu matky bola aj tá skutočnosť, že si sporadicky plní vyživovaciu povinnosť a že mu nie je zrejmé, na základe čoho súd vyvodil záver o sporadickom plnení. Matka tiež poukázala na to, že v konaní pri svojom výsluchu uviedla súdu, kedy otec začal platiť výživné, a to bolo prvýkrát v 07/2021, teda rok po tom, čo sa dieťa narodilo, teda matka má za to, že rok neplnenia vyživovacej povinnosti sa dá považovať za sporadické plnenia. A pokiaľ ide o tvrdenie otca, že najskôr platil výživné (od 07/2021) vo výške, ktorá sa mu zdala primeraná, to považuje matka za výsmech, keď primeranou výškou výživného otec považuje sumu 50,- eur a ktorú začal platiť len z toho dôvodu, že mu bol doručený znalecký posudok, že je skutočne otcom, inak keby tu nebol návrh matky na úpravu rodičovských prác, otec by nezaplatil na výživnom ani euro. Ďalej matka argumentovala tým, že pokiaľ otec poukázal na skutočnosť, že neprejavuje záujem fyzickým navštevovaním dieťaťa, nie je dôvodom na to, aby súd udelil súhlas so zmenou priezviska. Matka sa preto pýta, aký má otec dôvod na to, aby maloleté dieťa vôbec nosilo jeho meno. O dieťa nejaví žiaden záujem, súdu uvádza iba prázdne slová o tom, ako by chcel sa s dieťaťom stretávať, ale výsledok je taký, že do dnešného dňa dieťa nestretol a uvádza len chabé výhovorky, prečo sa s dieťaťom nestretáva, pričom poukazuje na to, že z jeho strany nejde o úmyselné vyhýbanie sa svojmu synovi. Matka má však bohužiaľ za to, že otcovi je absolútne dieťa ukradnuté, ak prejaví vôbec nejaký úmysel stretnúť sa s ním, je to len na účely súdneho konania. Otec sa naozaj úmyselne nevyhýba stretnutiu, on o neho nemá skutočný záujem. Pokiaľ otec uviedol, že matka uviedla síce snahu o zmenu jej priezviska, ale do dnešného dňa tak neurobila, matka konštatovala, že je osobou na rodičovskou príspevku a rozhodne má prioritu míňať financie na iné náklady (najmä na dieťa) a nie meniť priezvisko, s čím sú spojené nemalé finančné prostriedky a potom sa dostať do situácie, že by súd jej návrhu nevyhovel a aby nemala zasa iné priezvisko ako dieťa, znovu sa vracaať k priezvisku K.. Rovnako tak matka nevidí dôvod, prečo by príslušný úrad nemal povoliť zmenu jej priezviska. Na základe uvedeného navrhla, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil a priznal jej náhradu trov odvolacieho konania.

7. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ustanovením § 65, § 66 CMP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil podľa 388 CSP tak, že zamietol návrh matky na udelenie súhlasu za otca k podaniu žiadosti o zmenu priezviska u mal. H. K., nar. XX.XX.XXXX, na priezvisko „J.“.

8. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s prihliadnutím na skutočnosti vyplývajúce zo zisteného skutočného stavu, odôvodnenie preskúmaného rozsudku, argumenty odvolateľa predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vecne správne, pokiaľ mal za dôvodné pri podstatnej nezhode rodičov o zmene priezviska maloletého dieťaťa udeliť matke súhlas namiesto otca k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletého H..

9. Súd prvej inštancie zistený skutočný stav vyhodnotil a prijal záver, že je v záujme maloletého H., aby došlo k zmene jeho priezviska, zohľadňujúc pritom, že názory rodičov sú rozdielne. Poukazuje na zistený faktický nezáujem otca o syna, s ktorým sa nestretáva, nepodieľa sa okrem sporadickej vyživovacej povinnosti, ani žiadnym iným spôsobom sa nebuduje vzťah rodiča a dieťaťa. Záujem mal. dieťaťa na zmene priezviska maloletého dieťaťa videl aj v tom, že matka, s ktorou žije, hodlá zmeniť priezvisko, aby dieťa malo pocit spolupatričnosti.

10. Predmetom konania je rozhodnutie o podstatnej nezhode rodičov, ktorá vznikla v súvislosti s výkonom ich rodičovských práv a povinností. Rozhodovanie podľa § 35 Zákona o rodine nastáva v prípadoch, kedy rodičia nie sú schopní sa na výkone rodičovských práv a povinností dohodnúť, a preto rozhodnutie musí byť hľadaním optimálneho stavu zo strany súdu.

11. Zo skutočného stavu zisteného súdom prvej inštancie vyplývajú nasledujúce závery. Rodičia maloletého dieťaťa nežijú v spoločnej domácnosti. Manželstvo rodičov mal. dieťaťa bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 12Pc/2/2020 zo dňa XX.XX.XXXX, právoplatným dňa XX.XX.XXXX. Dieťa sa narodilo XX.XX.XXXX, t. j. po rozvoze manželstva, ktoré bolo uzavreté dňa XX.XX.XXXX.

12. Kolízny opatrovník zo zistených pomerov na strane matky konštatoval, že matka býva v rodinnom dome, v ktorom bývajú aj starí rodičia zo strany matky a jej súrodenci. Na osobnej starostlivosti o maloletého sa podieľa matka, otec sa s dieťaťom nestretáva a neplatí pravidelné výživné.

13. Rozsudkom Okresného súdu Námestovo sp. zn. 3P/20/2021 zo dňa 19.07.2022 bola schválená medzi rodičmi dohoda, na základe ktorej bol maloletý zverený do starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť platiť výživné vo výške 150,- eur mesačne s účinnosťou od 13.07.2021.

14. Podľa § 35 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“), ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vystaňovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

15. Podľa článku 5 ZoR záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivostí o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

16. Podľa § 43 ZoR maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

17. Podľa článku 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkolvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

18. Podľa článku 6 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú v najvyššej možnej miere zachovanie života a rozvoj dieťaťa.

19. Podľa článku 8 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, sa zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie jeho totožnosti, včítane štátnej príslušnosti, mena a rodinných záväzkov v súlade so zákonom a s vylúčením nezákonných zásahov.

20. Podľa článku 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni. Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

21. Odvolací súd po vyhodnotení dôkazov a z nich plynúcich záverov učinil odlišný skutkový záver z vykonaného dokazovania a prijal právny záver, že nie sú splnené predpoklady pre vyhoviecie návrhu matky. Nie sú v danej veci preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhoviecie návrhu v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa.

22. Meno, ako aj priezvisko fyzickej osoby, sú jeho individuálnym znakom a konkrétnym prejavom všeobecných osobnostných práv v zmysle § 11 Občianskeho zákonníka. Určiť meno a priezvisko dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov. Maloleté dieťa musí mať priezvisko svojho rodiča, a k zmene priezviska môže dôjsť len zákonom predpísaným spôsobom. Súd dá súhlas na podanie žiadosti jedným z rodičov proti vôli druhého rodiča len vtedy, ak sú na to závažné dôvody. Zásadne patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Ak o zmenu priezviska maloletého žiada iba jeden z rodičov (§ 1 ods. 3 zákona č. 300/1993 Z. z.), musí súhlas druhého rodiča nahradiť súdne rozhodnutie, ktorého vydania sa predmetným návrhom domáha matka mal. dieťaťa.

23. Zmena priezviska maloletého dieťaťa je závažným zásahom súdu do rodinného života účastníkov konania, preto je potrebné k nemu pristupovať prísne reštriktívne, len za existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa, ktoré by zakladali potrebu vyhoviecie návrhu v záujme najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa. Určiť meno a priezvisko dieťaťa patrí k právam a povinnostiam rodičov, pričom pri určení priezviska obaja rodičia určili zhodne priezvisko svojmu spoločnému dieťaťu - K..

24. Zásadne patrí obom rodičom právo rozhodovať o záležitostiach ich maloletého dieťaťa. Podstatné otázky týkajúce sa záležitostí dieťaťa musia byť vždy schválené oboma rodičmi. V danej veci došlo k nezhode medzi rodičmi o tom, čo je skutočný záujem dieťaťa vo vzťahu k priezvisku maloletého syna, ktoré by mal nosiť aj do budúcnosti.

25. V zmysle zaužívanej súdnej praxe za dôvody hodné osobitného zreteľa možno považovať nasledovné situácie: - rodič, ktorého priezvisko dieťa nosí, neplní svoje povinnosti k dieťaťu, nejaví o neho záujem a stratil k nemu zrejme citový vzťah, takže nie je v záujme dieťaťa prehlbovať pocit spolupatričnosti k tomuto rodičovi, s dieťaťom sa nestretáva - rodič, ktorého priezvisko má dieťa, si neplní vyživovaciu povinnosť - rodič, ktorý má dieťa vo výchove, žije s novým partnerom, s ktorým má ďalšie dieťa, ktoré má priezvisko odlišné od dieťaťa, ktorého priezviska/mena sa týka. Súd musí mať však za preukázané, že pre takéto nariadenie súhlasu existujú dôležité dôvody, vyššie opísané. Súd zváži aj to, koho priezvisko má dieťa nosiť v budúcnosti, aké sú ich vzájomné citové väzby, či tento vzťah vykazuje známky stability a pod. Pokiaľ je dieťa schopné posúdiť následky zmeny priezviska, mal by ho súd vypočuť, čo sa na daný prípad nevzťahuje, keďže dieťa je v útlom veku.

26. Odvolací súd pristúpil k opätovnému posúdeniu dôvodov tvrdených matkou pre udelenie súhlasu k zmene priezviska maloletého H.. Vyhodnotil každý jednotlivito, ale následne ich vyhodnotil v súbehu so snahou v konečnom rozhodnutí objektívne určiť, či sú tieto dôvody natoľko závažné a trvalé, že v záujme maloletého H. bude zmena priezviska.

27. Dôvodom pre udelenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého H. má byť predovšetkým budúca možná rozdielnosť priezviska maloletého a matky, neplnenie, resp. sporadické plnenie vyživovacej povinnosti otcom mal. dieťaťa, nedostatočný záujem otca o mal. dieťa.

28. Po rozvoze manželstva si väčšina matiek zmení svoje priezvisko, prípadne buď na rodné priezvisko alebo uzavretím manželstva, čím vznikne stav, keď maloleté dieťa nesie rozdielne priezvisko ako jeho matka. V prejednávanej veci maloletý nenesie rozdielne priezvisko ako jeho matka, pretože matka si ponechala po rozvoze manželstva s otcom mal. dieťaťa svoje pôvodné priezvisko (priezvisko bývalého manžela prijaté pri uzavretí manželstva). Z tvrdení matky, ktoré boli podané v priebehu konania a predovšetkým v návrhu vyplýva, že chce predísť situácii, aby sa maloletý volal rozdielne ako matka po tom, čo si v budúcnosti bude chcieť zmeniť priezvisko.

29. V danom prípade možno konštatovať, že neexistuje dôvod pre zmenu priezviska maloletého, keďže matka nosí rovnaké priezvisko ako maloleté dieťa. Nie je možné akceptovať argumentáciu matky, ktorá odôvodňuje zmenu priezviska maloletého dieťaťa tým, že v budúcnosti chce požiadať o zmenu priezviska. Pre súd je rozhodujúci stav, ktorý platí v čase rozhodovania, pričom v súčasnej dobe matka nesie rovnaké priezvisko ako jej maloleté dieťa. Z uvedeného dôvodu preto nemohli objektívne vzniknúť na strane maloletého tvrdené skutočnosti o potrebe zmeny priezviska.

30. Meno a priezvisko je potrebné vnímať ako súčasť osobnej identity a odvolací súd má za to, že nebolo preukázateľne zistené, že rozdielne priezvisko maloletému spôsobuje akékoľvek problémy. Odvolací súd konštatuje, že z uvedeného je zrejmé, že je vylúčené, aby spôsobovalo súčasné ponechanie priezviska mal. dieťaťa akékoľvek negatívne zmeny v prežívaní, prípadne malo negatívny vplyv na jeho psychický, fyzický, či sociálny vývin, práve s ohľadom na útlý vek mal. dieťaťa.

31. Je potrebné zdôrazniť, že priezvisko nie je len formálnym prejavom vzťahu dieťaťa a príslušnosti k príbuzenstvu a k rodine, ale má v sebe aj emocionálne puto a diferencuje ho od iného príbuzenstva, a k identite dieťaťa patrí aj vzťah k biologickému otcovi. Napriek tomu, že dieťa nesie priezvisko biologického otca, ale v prípade zmeny by nieslo úplne iné priezvisko a bola by daná iná identita.

32. Pokiaľ matka maloletého namietala, že otec si plní vyživovaciu povinnosť len sporadicky, tak tento dôvod bol súdom prvej inštancie vyhodnotený ako dôvodný pre zmenu priezviska. Podľa krajského súdu neplatenie výživného môže byť dôvodom zmeny priezviska maloletého, s tým je potrebné súhlasiť. Keďže vyživovacia povinnosť je jednou z ťažiskových povinností rodiča, sledujúca predovšetkým zabezpečenie riadneho uspokojovania základných životných potrieb dieťaťa. Ak si rodič túto povinnosť dobrovoľne neplní, v ojedinelých prípadoch môže svojim konaním ohroziť dokonca až život, či zdravie dieťaťa, v každom prípade však dochádza k porušeniu práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodiča. Zákonodarca si bol vedomý tejto skutočnosti, preto okrem predpisov rodinného práva postihuje neprispievajúceho rodiča aj trestnoprávnou zodpovednosťou (§ 207 Trestného zákona). V danom prípade však treba konštatovať, že otec si vyživovaciu povinnosť začal plniť prvýkrát v siedmom mesiaci 2021 vo výške 50,- eur mesačne a po schválení rodičovskej dohody rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 19.07.2022 sa otec zaviazal plniť vyživovaciu povinnosť vo výške 150,- eur mesačne s účinnosťou od 13.07.2021. Zároveň sa zaviazal splácať zameškané výživné v celkovej výške 1.273,84 eur, a to za obdobie od 13.07.2021 do 19.07.2022 s povolením splácať dlh v splátkach po 50,- eur mesačne spolu s bežným výživným. Z uvedeného je zrejmé, že otec uznáva svoj dlh na výživnom, zaviazal sa platiť pravidelné výživné s tým, že dlžnú sumu doplatí. Odvolací súd žiadnym spôsobom neospravedlňuje správanie otca, ktorý začal plniť svoju vyživovaciu povinnosť až od siedmeho mesiaca 2021, avšak treba podotknúť, že matke nič nebránilo, aby podala návrh na určenie vyživovacej povinnosti v krátkom čase po narodení dieťaťa. Pokiaľ ide o neplnenie vyživovacej povinnosti zo strany otca po dobu jedného roka od narodenia dieťaťa, treba konštatovať, že uvedené kritérium je len jedným z posudzovaných kritérií pri zmene priezviska maloletého a je potrebné ho posudzovať v súvislosti s existenciou ďalších závažných dôvodov, ktoré by spôsobovali prijatie záveru o potrebe zmeny priezviska mal. dieťaťa.

33. Pokiaľ ide o citové väzby, je potrebné zdôrazniť, že každé dieťa má právo na zachovanie a utváranie, resp. prehlbovanie si väzieb s oboma rodičmi. Aj v tomto prípade je v najlepšom záujme dieťaťa, ktorý je určujúci v konaní mať vytvorené pevné väzby na oboch rodičov, a to zvlášť na toho, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti. Priamu väzbu s dieťaťom možno považovať v danej chvíli za zníženú, resp. oslabenú zo strany otca, ktorá však má príčinu v súvislosti s prácou otca v zahraničí, resp. jeho práceneschopnosťou. Uvedené dôvody vyhodnotil odvolací súd ako objektívne dôvody, pre ktoré otec maloleté dieťa v počiatočných mesiacoch nekontaktoval. Otec však poukazuje na to, že o dieťa záujem prejavuje a chce ho bližšie spoznávať a samozrejme sa podieľať na jeho výchove. Uvedený záujem odvolací súd neposúdil ako úmyselne vyhýbanie sa svojmu mal. dieťaťu.

34. Odvolací súd konštatuje, že otec sa sám vyjadril, že má o maloletého záujem, pritvrdiť však možno argumentácii matky, že jeho záujem o osobnú starostlivosť maloletého je oslabený. Maloletý je stále vo veku nadväzovania citových väzieb so svojimi blízkymi, preto by otec nemal premárniť svoju príležitosť a o maloletého by sa mal zaujímať podstatne viac, aby ich vzťah bol naplnený zo strany otca starostlivosťou o maloletého.

35. Odvolací súd má za to, že najzávažnejšie dôvody, s ktorými zákon a súdna prax spája udelenie súhlasu k podaniu žiadosti o zmenu priezviska v danej veci nie sú splnené. Nie sú dané závažné dôvody hodné osobitého zreteľa pre vykonanie tak závažného zásahu momentálne do stanovenej integrity maloletého dieťaťa, keďže mal. dieťa stále nesie priezvisko, ktoré je totožné s priezviskom tak matky, ako aj biologického otca.

36. Odvolací súd dáva do pozornosti, že matka je oprávnená na opätovné podanie návrhu o nahradenie súhlasu otca so zmenou priezviska maloletého H., ak v budúcnosti dôjde k takým okolnostiam, ktoré by zmenu priezviska maloletého odôvodňovali.

37. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd zmenil podľa ustanovenia § 388 CSP rozsudok vo vzťahu k vyhovneniu návrhu matky na podanie žiadosti o zmenu priezviska, a to tak, že návrh na udelenie súhlasu k podaniu žiadosti o zmenu priezviska maloletého H. zamietol.

38. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ustanovenia § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle § 55 CMP.

39. Záverom krajský súd ešte poznamenáva, že rozhodol bez nariadenia pojednávania. Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). S dôrazom na to, že nedoplňal dokazovanie, a preto prípadne ďalšie tvrdenia prednesené účastníkmi konania na pojednávaní na odvolacom súde nemohli mať vplyv na iné rozhodnutie odvolacieho súdu. Postačovalo preto preskúmanie veci na základe spisovej dokumentácie; účastníci, predovšetkým odvolateľ, ani nevzniesli žiadny presvedčivý dôkaz potvrdzujúci, že iba ústna časť pojednávania nasledujúca po výmene písomných stanovísk by mohla zaručiť spravodlivé konanie (porovnaj napr. rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25.04.2002, č. 64336/01, vo veci B. E. S. proti G.; porovnaj tiež rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veci vedenej pod sp. zn. 3Cdo/51/2011, 3Cdo/186/2012, 7Cdo/56/2011).

40. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.